

ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ – ПОТРЕБА ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Є. М. Гільдіна, Н. О. Теренда

*Медичний центр «Інстинкт Сонця» м. Харків
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»*

Проведене дослідження виявило потребу в наданні інформації щодо профілактики неінфекційних захворювань медичними працівниками середньої ланки. Частіше пацієнти хочуть отримувати її у вигляді індивідуальних або групових занять та на інтерактивних тренінгах.

PREVENTIVE WORK OF A NURSE – THE NEED OR NECESSITY FOR A MODERN PERSON

E. M. Hildina, N. O. Terenda

*Limited liability company «Instynkt sonsia»
I. Horbachevsky Ternopil State Medical University*

The study identified the need to provide information on prevention of non-communicable diseases by health workers middle managers. Patients more often want to get it in the form of individual or group sessions and interactive trainings.

Вступ. Світова громадськість занепокоєна значним підвищенням рівня захворюваності з домінуванням хронічної патології над гострою. Особливо це стосується країн із низькою соціальною культурою та недостатньою увагою державних органів до профілактичної медицини [1–3].

Ця проблема є актуальною для вітчизняної системи охорони здоров'я. Серед всього населення України лише кожного п'ятого (21,9 %) можна вважати здоровою людиною, 40,6 % – практично здоровими, а більше третини (37,5 %) мають хронічні захворювання. Збільшується рівень психічних і невротичних розладів, патології серцево-судинної, ендокринної, травної систем, інших неепідемічних захворювань, притаманних сучасній цивілізації. Як наслідок, хронічні захворювання не тільки переважають, але й знижують тривалість життя, підвищують інвалідність і смертність, призводять до негативних економічних наслідків для сімей, держави і суспільства загалом [4, 5].

Однією з найважливіших проблем інтенсифікації медичної допомоги населенню та профілактики хронічних захворювань є залучення всього медичного

персоналу до пропаганди здорового способу життя людини. Нині державна програма охорони здоров'я населення передбачає підготовку не лише сімейних лікарів, а й сімейних медичних сестер.

Основна частина. Для вирішення питання потреби у профілактичній роботі середнім медичним персоналом було проведено опитування серед жителів м. Харкова, щоб проаналізувати дані, зрозуміти на якому рівні знаходиться інформування щодо профілактики захворювань та встановити рівень зацікавленості самих громадян до превентивної медицини, її пропаганди серед населення середнім медичним персоналом. За метод опитування було обрано збір анкет, що, в свою чергу, допомогло чітко виявити проблему сьогодення стосовно поширення знань про профілактичну діяльність та встановити шляхи її вирішення. Анкетування проводили шляхом опитування в системі «Інтернет» за заздалегідь складеною анкетною. Одними із основних питань були: шляхи інформування пацієнтів щодо профілактики неінфекційних захворювань, тематика майбутніх бесід, можливість спілкування із медичними сестрами на тему здорового способу життя та шляхи його проведення.

В анкетуванні взяли участь 200 осіб, серед них чоловіків було 42 %, жінок – 58 %. Вік пацієнтів коливався від 20 до 65 років.

Враховуючи принцип важливості інформування пацієнтів про стан їх здоров'я та шляхи його покращення, було вивчено джерела отримання інформації хворими (табл. 1).

Отримані дані свідчать, що майже половина респондентів (48 %) отримує інформацію щодо про-

філактики захворювань із засобів масової інформації (ЗМІ) або з інтернету, ще 14 % від друзів і лише у 38 % випадків від медичних працівників. Від медичних сестер таку інформацію не отримав жоден із опитаних харків'ян.

За результатами анкетування було виявлено, що за медичною допомогою більшість пацієнтів звертається лише тоді, коли захворіла – 83 % і незначна частина – з метою профілактики захворювань (17 %).

Таблиця 1. Джерела отримання інформації пацієнтами щодо профілактики неінфекційних захворювань (%)

Джерела інформації	Всі респонденти	Чоловіки	Жінки
Сімейний лікар	27	12	15
м/с дільниці	-	-	-
Друзі	14	4	10
Медичний персонал приватних діагностичних центрів	11	4	7
ЗМІ	21	8	13
Інтернет	27	14	13

Враховуючи важливість подолання основних факторів ризику виникнення неінфекційних захворювань у населення, медичний персонал повинен проводити активні бесіди, тематичні лекції із пропаганди здорового способу життя. Було вивчено основні тематичні напрямки, які змоги би зацікавити людей з метою покращення їхнього здоров'я (табл. 2).

Враховуючи дані про вплив психічного перевантаження на розвиток захворювань, можна вважати, що 36 % осіб хотіли б отримати інформацію про здоровий спосіб життя (профілактична спрямованість), 14 % зацікавилися лікуванням захворювань (фізична реабілітація та фітотерапія), поведінковий та інформативний напрямки 32 %, 8 % опитаних зацікавилися

всіма перерахованими напрямками. На жаль, 9 % опитаних не цікавить ніяка інформація про профілактику основних неінфекційних захворювань.

Також, за допомогою результатів анкетування, було встановлено у якій формі громадянам хотілося б або було зручніше отримувати інформацію профілактичного характеру в медичних працівників середньої ланки. При цьому для більш правдивого і прозорого результату додали питання, які дозволять побачити чи зацікавлено населення взагалі у отриманні цих знань та готовність її отримати саме від медичних сестер без керівництва лікаря, рівень довіри українців до середнього медичного персоналу (табл. 3).

Таблиця 2. Тематика профілактичних заходів (%)

Тематика	Всі респонденти	Чоловіки	Жінки
Здоровий спосіб життя та профілактика захворювань	22	6	16
Інформація про захворювання, що часто спостерігаються	23	5	18
Спосіб життя з невиліковною хворобою, догляд за таким хворим	9	6	3
Роль психосоматики у виникненні та лікуванні хвороб	14	5	9
Фізична реабілітація	13	8	5
Ваша відповідь:			
Фітотерапія	1	1	-
Кармічний вплив вчинку на подальший розвиток хвороби	1	1	
Ні на яку	9	7	2
На всі наведені	8	3	5

Таблиця 3. Види (можливості) отримання консультації з профілактики захворювань безпосередньо у медичних сестер (%)

Види	Всі респонденти	Чоловіки	Жінки
Індивідуальні заняття	25	9	16
Групові заняття	19	4	15
Інтерактивні тренінги	12	6	6
Лише під керівництвом лікаря	23	10	13
Вважаю це непотрібним взагалі	21	13	8

Отримані результати вказують на готовність пацієнтів спілкуватися з медичними сестрами і отримувати від них інформацію (56 %), 23 % не наважуються спілкуватися з медсестрами без допомоги лікаря і 21 % взагалі були налаштовані скептично.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ашхабадская декларация по профилактике и борьбе с неинфекционными заболеваниями в контексте положений политики Здоровье-2020 [Электронный ресурс] / Европейская министерская конференция ВОЗ по профилактике и борьбе с неинфекционными заболеваниями в контексте положений политики Здоровье-2020 (Ашхабад, 3–4 дек. 2013 г.). – Режим доступа : <http://www.euro.who.int/ru/media-centre/events/events/2013/12/ashgabat-conference-on-noncommunicable-diseases/about-the-conference>

2. Взаємодія «держава-громада» заради здоров'я: зарубіжний досвід боротьби з неінфекційними захворюваннями / Н. О. Рингач, О. М. Дзюба, О. Р. Ситенко, А. О. Керецман // Вісн. соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – 2015. – № 1. – С. 35–41.

Висновки. Проведене дослідження виявило потребу в наданні інформації щодо профілактики неінфекційних захворювань медичними працівниками середньої ланки. Частіше пацієнти хочуть отримувати її у вигляді індивідуальних або групових занять та на інтерактивних тренінгах.

3. Коваленко А. В. Медико-організаційні недоліки профілактики хвороб системи кровообігу в Україні та шляхи їх подолання / А. В. Коваленко, В. І. Клименко // Вісн. соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – 2014. – № 4. – С. 12–16.

4. Обґрунтування сучасних освітніх програм з профілактики неінфекційних захворювань / Д. Д. Дячук, Т. С. Грузєва, Ю. С. Мазепа, Г. В. Іншакова // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2016. – № 1 (26). – С. 79–80.

5. Теренда Н. О. Смертність від серцево-судинних захворювань як державна проблема / Н. О. Теренда // Вісник наукових досліджень. – 2015. – № 4. – С. 11–13.

Отримано 05.04.17